

گفت وگو با کاوه شهروز از اعضای تیم دادستانی دادگاه ایران تریبونال/فرح طاهری

روز دآوری

رای دادگاه مردمی ایران تریبونال صادر شد:

جمهوری اسلامی به جرم جنایت علیه بشریت محکوم شناخته شد

مرحله ی دوم دادگاه ایران تریبونال از روز پنجشنبه چهارم تا شنبه ششم آبان ماه (۲۵ تا ۲۷ اکتبر)، در سالن صلح، ساختمان دادگاه لاهه برگزار شد و در روز آخر تیم قضات با شنیدن شهادت های ده ها زندانی سیاسی در دو نوبت، رای خود را صادر کرد و کشتار های دهه ۶۰ در ایران توسط جمهوری اسلامی را “جنایت علیه بشریت” شناخت.

مرحله ی اول این دادگاه که با همت جان به در برده گان و خانواده های قربانیان دهه ی شصت و بویژه اعدام های جمعی تابستان ۶۷، سازماندهی شده با عنوان کمیسیون حقیقت یاب (کمیسیون تحقیق) از ۱۸ تا ۲۲ ژوئن ۲۰۱۲ (۲۹ خرداد تا ۲ تیر ۹۱) در دفتر سازمان عفو بین الملل در لندن برگزار شد، هدفش جمع آوری شهادت نامه ها و اسناد جنایات دهه شصت بود.

قضات در دادگاه ایران تریبونال - لاهه - اکتبر ۲۰۱۲

در مرحله ی اول بیش از ۸۰ نفر از زندانیان سیاسی سابق و همچنین مادر، خواهر، برادر، فرزند، همسر و ... قربانیان، از بیش از ۴۰ شهر ایران، علیه سی سال شکنجه، کشتار، اعدام و زندان، بویژه در دهه ی ۶۰ در مقابل قضات که شش شخصیت برجسته ی حقوقی جهانی بودند، شهادت دادند.

پیام اخوان مسئول تیم دادستانی طی مصاحبه ی مفصلی که در شهروند منتشر شد، از موضوعات مربوط به مرحله ی اول دادگاه گفت. او همچنین در کنار کاوه شهروز، یکی دیگر از اعضای تیم دادستانی، در مراسمی که به مناسبت سالگرد قتل عام زندانیان سیاسی در تابستان ۶۷ و دهه ی ۶۰ در تورنتو برگزار شد، شرکت داشت و با ایرانیان تورنتو از چگونگی برگزاری این دادگاه گفت.

اینک مرحله ی دوم این دادگاه مردمی در میان اشک و سرود و آرزوی آزادی و پیروزی مردم ایران به انجام رسید. دادگاه ایران تریبونال گرچه دادگاهی نمادین خوانده می شود و ضمانت اجرایی قضائی ندارد، اما نخستین دادگاه بین المللی است که به جنایت های دهه ۶۰ در ایران رسیدگی می کند.

در بخش دوم دادگاه رسانه‌های مختلف حضور داشتند و جریان برگزاری آن نیز به‌طور مستقیم از سایت اینترنتی دادگاه پخش می‌شد.

در روز اول دادگاه، گزارش تهیه شده از سوی کمیسیون حقیقت‌یاب به ریاست، موریس کاپیتورن، گزارشگر ویژه پیشین سازمان ملل متحد در امور حقوق بشر ایران، به هیئت قضات ارایه شد و مبنای کیفرخواست بخش دوم دادگاه در لاهه قرار گرفت.

در آغاز رئیس دادگاه، قاضی یوهان کریگلر، قاضی بازنشسته دادگاه قانون اساسی آفریقای جنوبی؛ به معرفی قضات پرداخت: مایکل منسفیلد، پرفسور حقوق از بریتانیا؛ ماکو موتوا، کنیائی پرفسور حقوق در دانشگاه بوفالو؛ مارگرت راتنر کانسترلر از نیویورک، وکیل و فعال حقوق بشر؛ پاتریشیا سلرز، پرفسور حقوق و دادستان پیشین دادگاه جنائی بین المللی؛ پرفسور جان دوگارد از آفریقای جنوبی، گزارشگر ویژه سازمان ملل و قاضی دادگاه دیوان عدالت بین المللی است.

دادگاه ایران تریبونال - لاهه اکتبر 2012

بعد از سخنان رئیس دادگاه، پیام اخوان سرپرست تیم دادستانی، استاد حقوق بین الملل در دانشگاه مک گیل مونترال کانادا، دادستان پیشین سازمان ملل و عضو کانون وکلای ایالت نیویورک و استان انتاریو، ضمن معرفی جان کوپر و سر جفری نایس همکارانش در بخش سرپرستی تیم دادستانی، اعضای تیم دادستانی را معرفی کرد: نانسو هورماشیا، عضو کانون وکلای ایالات تگزاس و کالیفرنیا و هم‌چنین عضو کمیته راهبردی حقوقی کارزار ایران تریبونال؛ مژده شهریاری، عضو کانون وکلای بریتیش کلمبیا در کانادا؛ کاوه شهروز، عضو کانون وکلای ایالت نیویورک؛ گیسو نیا، سابقه فعالیت حقوقی در محاکمات جنایات جنگی و محاکمات جنایات علیه بشریت در دیوان جزائی بین الملل در شهر لاهه را دارد. حضور ما در این دیوان داوطلبانه است. ما، با صلاحیت لازم و با سال‌ها تجربه در زمینه حقوق بین الملل و حقوق بشر در این دادخواهی شرکت می‌کنیم. برخی از ما، تجربه کار دادستانی و مشاوره حقوقی در محاکمات بین المللی جزائی بین المللی و دیگر دادگاه‌های بین المللی را داریم.”

پس از سخنرانی‌های افتتاحیه، دادگاه رسماً آغاز به کار کرد. سپس، شش تن از شاهدان این دوره، موریس کاپیتورن، گزارشگر سابق سازمان ملل در مورد حقوق بشر در ایران و رئیس کمیسیون حقیقت‌یاب ایران تریبونال در لندن و هدایت متین دفتری، وکیل و معاون کانون وکلای ایران بعد از انقلاب، به عنوان کارشناس حقوقی، ملکه مصطفی سلطانی، خواهر پنج‌جان سپرده سازمان کومله، مهدی آشوق، زندانی سیاسی سابق و هوادار سابق سازمان مجاهدین خلق، شورا مکارمی، که مادرش در تابستان 67 و خاله‌اش در سال‌های نخستین دهه شصت توسط رژیم به جوخه اعدام سپرده شدند و شهره قنبری، زندانی سیاسی و فعال سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر به ترتیب در دادگاه شهادت دادند.

در روز دوم دادگاه ۹ نفر شهادت دادند: امیر اتیابی، زندانی سیاسی سابق از حزب توده ایران، جلیل شهرهانی، عضو خانواده سه‌جان سپرده از شهروندان عرب خوزستان که پدر، برادر و عمویش توسط رژیم جمهوری اسلامی در دهه شصت به جوخه مرگ سپرده شدند، روحی جهان‌پور، زندانی سیاسی سابق از شهروندان بهائی، مهدی معمارپوری، زندانی سیاسی سابق بدون وابستگی گروهی، شکوفه سخی، زندانی سیاسی سابق از سازمان رزمندگان برای آزادی طبقه کارگر، نیما سروستانی، مستندساز و عضو خانواده یک‌جان سپرده، احمد موسوی، زندانی سیاسی سابق و فعال سازمان فدائیان اقلیت، مهدی اصلانی، زندانی سیاسی سابق از گروه فدائیان شانزده آذر، نادر بوکائی، زندانی سیاسی سابق از سازمان کارگران انقلابی ایران (راه کارگر)، شهادت دادند.

در روز سوم، آن بورلی، کارشناس حقوقی و گزارشگر سابق سازمان عفو بین الملل در مورد نقض حقوق بشر در ایران و عضو کمیسیون حقیقت‌یاب ایران تریبونال سخن گفت و نوال محسن، همسر جان سپرده حسین ریاحی از اتحادیه کمونیست‌های ایران، صادق نحومی، زندانی سیاسی سابق از فعالان سازمان فدائیان اکثریت و ایرج مصداقی، زندانی سیاسی سابق و از فعالان سابق سازمان مجاهدین خلق، شهادت دادند.

پس از شنیدن شهادت ها، شنبه 27 اکتبر روز داوری بود.

بعداز ظهر شنبه، حاضران در سالن حکم مقدماتی هیئت قضات را که بعد از چند ساعت شور و مشورت صادر شده بود، شنیدند.

قاضی یوهان کریگلر رئیس دادگاه، حکم مقدماتی محکومیت جمهوری اسلامی را که در پنج صفحه تدوین شده است، قرائت کرد و به این وسیله، دادگاه در یک حکم مقدماتی بر طبق موازین حقوقی بین المللی، جمهوری اسلامی ایران را به قتل و کشتار و شکنجه و تجاوز برنامه ریزی شده در دهه شصت متهم کرد و آن را به جرم جنایت علیه بشریت محکوم کرد. دادگاه حکم نهائی خود را به فاصله دو تا سه ماه صادر خواهد کرد. بعد از اعلام حکم مقدماتی، قضات به نوبت، دقایقی درباره اهمیت تاریخی این دادگاه و تاثیر شهادت ها بر آن ها صحبت کردند و از اینکه در این دادگاه مردمی شرکت کرده اند، اظهار خرسندی کردند.

به گزارش سایت ایران تریبونال، بعد از اعلام حکم تاریخی محکومیت رژیم جمهوری اسلامی ایران توسط رئیس دادگاه، فضای دادگاه بسیار سنگین و اشک شوق از چشمان جمعیت بیش از دویست و پنجاه نفری حاضر در سالن جاری شد. در این هنگام، فریبرز فخاری هنرمند و ساکسیفونیست سرشناس گرد، دو قطعه بسیار زیبا به یاد و در گرامیداشت هزاران زن و مردی که در زندان های جمهوری اسلامی جان باختند، نواخت و آن لحظه تاریخی را در قلب و فکر میلیون ها نفر در ایران و خارج ایران که جلسات دادگاه را دنبال کرده بودند، جاودانه کرد.

کاوه شهروز، عضو تیم دادستانی ایران تریبونال، در گفت و گو با شهروند درباره ی این دادگاه می گوید: به نظر من کار بسیار تاریخی و مهمی بود. در عرض این سه روز هجده شاهد علیه جنایت های جمهوری اسلامی شهادت دادند. قضات همه غیر ایرانی و در سطح جهانی بسیار شناخته شده بودند. اینها تمام اسناد را خواندند و دیدند و به شهادت ها گوش کردند و اگر احساس کم و کسری می دیدند، از شهود سؤال می کردند.

کاوه شهروز عضو تیم دادستانی دادگاه ایران تریبونال

این وکیل حقوق بشر و عضو تیم دادستانی افزود: ما درخواستمان از دادگاه این بود که به دو نتیجه برسد یکی اینکه جنایت علیه بشریت در دهه ی شصت در ایران اتفاق افتاده و دیگر اینکه جمهوری اسلامی به عنوان یک دولت مسئول این جنایت علیه بشریت است. دنبال این نبودیم که اسم افراد خاص را ببریم و به مسئولیت شخصی شان بپردازیم، الان بیشتر صحبت مسئولیت دولت بود و خوشبختانه قاضی ها هم اعلام کردند که با ما موافق هستند. البته در ماه آینده نظر دادگاه به صورت دقیق تری اعلام خواهد شد. اما به هر حال رای شان مبنی بر محکومیت جمهوری اسلامی اعلام شد.

شهروز درباره ی وظیفه تیم دادستانی گفت: دادستان در دادگاه های بین المللی همیشه در طرف قربانی می ایستد و تیم دادستانی در حقیقت داشت دولت جمهوری اسلامی را محاکمه می کرد.

شهر روز تأکید کرد: ما طی نامه ای که به سفارت جمهوری اسلامی در لاهه فرستادیم، خواسته بودیم که جمهوری اسلامی در دادگاه حضور پیدا کند و از خودش دفاع کند، ولی آنها کسی را نفرستادند ولی این مسئله از مشروعیت دادگاه چیزی کم نمی کند چون دلایل ما کافی بود و اسناد زیادی داشتیم. در کمیسیون حقیقت یاب لندن و در لاهه حدود صد نفر آمدند و شهادت دادند و قاضی ها مستقل بودند و به نظر ما این دادگاه کاملاً مشروع بود و کارش را درست انجام داد.

شهر روز اظهار امیدواری کرد که این دادگاه به صورت واقعی در ایرانی آزاد و دمکرات برگزار شود اما به عنوان قدم اول کار بسیار ارزشمندی بود.

عضو تیم دادستانی دادگاه مردمی ایران تریبونال در پاسخ به انعکاس خبر دادگاه در رسانه های غیر ایرانی، گفت: من تازه از این سفر آمده ام و هنوز فرصت نکردم همه را بررسی کنم ولی می دانم که گاردین انگلیس، روزنامه ای در ایرلند، ال پائیز در اسپانیا، روزنامه ای در ونکوور در این مورد نوشته اند. همچنین ما با اینترنشنال هرالڈ تریبیون مصاحبه کردیم (که هنوز چاپ شده اش را ندیده ام)، اکونومیست چندی پیش در این مورد مقاله داشت و کلاً توجه بین المللی بسیار مهم است که دنیا هم با جنایاتی که جمهوری اسلامی بر سر مردمش آورده است آشنا شوند.

او به بازتاب خبر دادگاه مردمی در رسانه های ایران اشاره کرد و گفت: در چند ماه اخیر رسانه های داخل ایران خیلی حمله کرده اند به ایران تریبونال و ما را نمایندگان آمریکا و انگلیس و اسرائیل خوانده اند و این نشان می دهد که برایش مهم بوده و از این دادگاه می ترسد، وگرنه کاری به ما نداشتند.

کاوه شهر روز، که پس از بازگشت از هلند در یک سفر کاری دیگر در آمریکا به سر می برد، از راه دور به شهروند قول داد که در مورد دادگاه به طور مفصل بنویسد تا خوانندگان شهروند در جریان دادگاه بیشتر قرار گیرند.

گفتنی ست ساعاتی پس از ختم دادگاه، فعالان کارزار به همراه بیش از صد و پنجاه تن از شرکت کنندگان طی مراسمی در یکی از تالارهای شهر لاهه این پیروزی را جشن گرفتند. در این برنامه، شیرین مهربد و گروه مهیار در حمایت از ایران تریبونال، چندین ترانه و آهنگ اجرا کردند.

در گزارش سایت ایران تریبونال همچنین آمده است: حکم مقدماتی و سایر اسناد دادگاه، به زودی به دو زبان فارسی و انگلیسی در وب سایت کارزار ایران تریبونال در دسترس عموم قرار خواهد گرفت. فیلم های دادگاه در لینک زیر قابل دسترسی است.